

הערכת המצב המדינית-אסטרטגית 2010-2011 למשרד החוץ

כנס הרצליה
פברואר 2011

גלובלית ואזורית

• בזירה הגלובלית:

– המערכת הינה רב-קוטבית:

• היעדר יציבות, עתירת סיכונים ("קווי שבר") – קיים צורך ביצירת קואליציות אד-הוק

• סין, מדינות ה-BRI, מעצמות אזוריות ומדינות יעד – מצב המחייב שינוי דגשים ופיתוח ריכוזי מאמץ במדיניות החוץ הישראלית

– החלשות ארה"ב מתחייבת התנהלות ישראלית כ- Team Player

– עומס ומגוון המשברים (כלכלי-בטחוני-מדיני-משפטי) – מחייב תעדוף ישראלי ופיתוח מענים משולבים

– תפיסת ה"לינקג'" (איראן-תה"ש) – מקדישים זמן רב יותר לאיראן מאשר לתה"ש

משמעויות: סיכונים (2)

• בזירה האזורית:

– האירועים בתוניסיה ובמצרים –

• העצמת המרכיב האזרחי בזירה האזורית בהתבסס על המגמות הגלובליות – איתגור מסגרות המדינה והעצמת ה'נתינים' לכדי 'אזרחים'

• המחשת החלשות ארה"ב בזירה

• הגברת הסיכונים לישראל בצד זיהוי מספר הזדמנויות

– איראן - שינוי באיום הגרעין - מכוונות ליכולות (הכוונה כבר קיימת...). המשך המאמץ הבינלאומי והישראלי לסיכול מדיני של פרויקט הגרעין, והיערכות לתרחישים השונים

– מאזן כוחות אזורי משתנה: מרכזיות כוחות לא-ערביים; בהקשר איראן - הזדמנות למימוש שיתוף האינטרסים בין ישראל למדינות באזור (בהנחה של שימור משטרים יציבים)

משמעויות: סיכונים (3)

• זירה מדינית מורכבת מבעבר:

- המאבק על הלגיטימציה של ישראל כמדינה יהודית: נדרש מאמץ מגננתי והתקפי
- בתחום הסכסוך הישראלי-פלסטיני, מתקיימים ניסיונות לקדם גישות עוקפות ואוכפות. הכרה עוקפת מו"מ במדינה פלסטינית: נדרשת בלימה ויוזמה מדינית לשינוי סדר היום
- מערכה משפטית - Lawfare

• בזירה האזורית:

- חמאס וחזבאללה הופכים מארגונים לשחקנים "סמי-מדינתיים" - נהנים מלגיטימציה זוחלת. מצב זה מחייב המשך מאמצי ההפללה, שימור 3 התנאים של הקוורטט והיערכות לתפניות בזירות השונות (לבנון, עזה)

משמעויות: סיכונים (4)

• אתגרים גם בתחום הביטחוני-צבאי:

- שינוי ושחיקה בהגדרת אבני היסוד של תפיסת הביטחון (הכרעה, הרתעה, עורף)
- הרחבת המימד המדיני של הביטחון הלאומי – תפקיד מרכזי למשרד החוץ, בנוסף למענים הצבאיים
- סכנת כרסום במאזן האסטרטגי של ישראל במרחב

• ברמה הגלובלית:

– איומים גלובליים המצריכים מענה גלובלי (התגרענות, א-סימטריה, אסלאם רדיקאלי) – פוטנציאל לשיתוף ישראל

– פוטנציאל למרחבי שת"פ חדשים ולקואליציות אד-הוק:

- מול מדינות מתחזקות וארגונים בינלאומיים
- הכרה בנכסיות ישראל בתחומי אתגרי הפיתוח הגלובליים (MDG's), כלכלת מידע, סביבה, אנרגיה, מים ועוד

• ברמה האזורית:

- פתח למהלכים מדיניים ישראלים יזומים
- מרחב לקידום אינטרסים מול איומים משותפים (יציבות אזורית, איראן, טרור)

שחיקת/שבירת פרדיגמות (1)

• תהליך מדיני:

- מו"מ בילטרלי ישיר ל"הסדר קבע" ול"פתרון הסכסוך"
- "ניהול הסכסוך" – שימור הסטטוס קוו
- הסכם שלום עם סוריה, שיכלול "ניתוק" מאיראן וחזבאללה

• ארה"ב:

- "שוטר גלובלי"
- ישראל-ארה"ב: על אף האתגרים ליחסים..
- זהות אינטרסים במרחב
- ידידות אמיצה - תמיכה משמעותית ביותר לישראל
- שיח אינטימי

שחיקת/שבירת פרדיגמות (2)

- **סין רק מעצמה כלכלית**
- **מערכת רב-קוטבית, גלובליזציה:**
 - "סדר עולמי חדש"
 - האו"ם (ושאר הארבע"ל) - בימת הסברה בלבד
 - דיפלומטיה ישראלית ממוקדת בילטרלית
 - הבחנה חדה בין מדיניות פנים למדיניות חוץ
- **קבלת ישראל, כחברה מלאה במשפחת האומות, כמדינה יהודית**

התחברות והשתלבות

- יחסי ישראל – ארה"ב
- דיפלומטיה מולטילטראלית
- האג'נדה הגלובלית
- סין
- מדינות יעד חדשות
(מכסיקו,
- דרום אפריקה, אזרביג'אן,
וייטנאם)
- ברזיל רוסיה הודו

- תהליך מדיני
- דיפלומטיה
- ציבורית
- מיתוג ומדיה
- חדשה
- משפט בינ"ל
- תורכיה

סיכול מדיני ובלימה

- איראן
- עקיפת מו"מ ישראל-
פלס'
- מאבק על
- הלגיטימציה
- טרור סמי מדינתי
- והברחות אמל"ח
- פרוליפרציה

מאמצים ארגוניים:

המאמץ העיקרי: רפורמה

- איראן
- ישראל פלסטינים
- האג'נדה הגלובלית
- דיפלומטיה ציבורית (מיתוג ומדיה
- חדשה) ומאבק בדה לגיטימציה
- סין
- היערכות לחירום